

Un encàrrec impossible

WIKIPEDIA

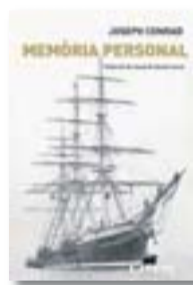
MARINA PORRAS

No és estrany que l'escriptor anglès Ford Madox Ford no quedés gaire content del resultat de l'encàrrec d'aquest llibre,

que havien de ser les memòries de Joseph Conrad per a la revista *English Review*. Ell esperava un text autobiogràfic convencional i el que va rebre va ser un llibre de records dispersos, sense ordre cronològic, en què Conrad tria fragments d'episodis de la seva vida i no fa cap esforç per endreçar-los ni connectar-los. Si Conrad fos català, aquest llibre hauria de titular-se *Notes disperses. Memòria personal* no és, de cap manera, una biografia, tot i ser un document biogràfic. També és una obra de ficció i un assaig literari, on funciona la memòria per associació, desordenada i evocada. Les dues vides de Conrad (la viscuda al mar i la de novel·lista) es barregen amb escenes d'infància, experiències de joventut i anèc-

dotes de viatges. També s'hi expliquen les primeres temptatives d'escriptura, i com va carregar durant anys l'esborrany del seu primer manuscrit: "Des del moment que vaig ennegir la primera pàgina manuscrita, la jugada era feta".

Conrad diu que l'obra conté una intenció i una esperança: "La intenció és donar el registre d'uns records personals tot presentant de forma feient els sentiments i les sensacions connectats amb l'escriptura del meu primer llibre i el meu primer contacte amb el mar. L'esperança és que, de la lectura d'aquestes pàgines, en pugui emergir la visió d'una personalitat coherent, justificable tant en el seu origen com en la seva acció". La intenció es compleix però l'esperança es frustra. El llibre és un magnífic exercici d'estil que fascinarà els lectors de memòries, dietaris i assajos literaris per l'altíssima qualitat de la seva prosa i la intel·ligència de les seves observacions. Però en aquestes memòries no hi trobem

MEMÒRIA PERSONAL
JOSEPH CONRAD
L'AVENÇ
TRADUCCIÓ DE
JOSEP M. MUÑOZ
160 PÀG. / 13 €

res que ensenyi qui va ser realment Conrad. Aquest és un retret habitual, com explica Edward Saïd, un dels seus estudiosos, quan diu que l'escriptor tergiversava i mentia gairebé sempre sobre els fets de la seva vida.

Una biografia intensa

Per als que no coneixem en profunditat l'autor, hauria sigut útil editar el llibre amb una biografia per no aterrar-hi desorientats. És gairebé impossible resumir una vida tan intensa, però direm que Conrad neix l'any 1857 a l'aleshores Polònia (avui Ucraïna) envaïda per l'imperi rus; queda orfe als dotze anys i després de malviure un temps a França es fa mariner de l'armada britànica, on serveix durant quinze anys viatjant per tot l'imperi. Aquests viatges recurrent el món per mar són l'escenari de la majoria de les seves novel·les, que escriu a partir de l'any 1891, quan comença la seva vida com a literat.

Un literat molt preocupat per la seva relació amb la veritat literària, com veiem en aquest text. Conrad vol sincerar-se amb els lectors i per això diu: "L'escriptor roman una figura rere el vel; una presència intuïda més que no pas vista -un moviment i una veu rere els cortinatges de la ficció-. En aquestes notes no hi ha aquest vel". Però és molt difícil per a un autor deixar la veritat literària i limitar-se als fets; abandonar el posat d'escriptor per mostrar-se sense màscara. Per ajudar-se en l'intent de fer passar ficció per veritat, Conrad cita Novalis: "És segur que la meua convicció guanya infinitament en el moment que una altra ànima hi creu". Sens dubte. I el mateix passa amb les novel·les, diu Conrad: "Què és una novel·la sinó una convicció de l'existència del nostre proïsme prou forta per prendre per si mateixa una forma de vida imaginada que és més clara que la realitat?" Aquesta frase explica molt bé per què era impossible esperar una biografia poc literària d'un home que veia més clara la vida imaginada que la real. ♦♦

L'ESCUMA DE LES LLETRES

Visió de Cuba

Els llibres de viatges ja tenen una llarga tradició. La novetat es troba, doncs, en la manera de presentar-los al públic. Avui en dia és més fàcil, ja que els potencials interessats s'han multiplicat. Ara qualsevol persona pot viatjar, el transport aeri és barat. Per tant, davant de l'autor d'un llibre de viatges hi ha una gamma variadíssima de possibles lectors que respondran a maneres diferents de plantejar i dur a terme un viatge. Ho diem a tomb de l'aparició del llibre de l'autor cullerenc Manel Joan i Arinyó, *Objectiu Fidel. Cuba nua*, publicat per Voliana Edicions.

L'autor valencià és un escriptor veterà, que ha tractat tots els gèneres i ha guanyat una gran quantitat de premis literaris. El seu fort és la narrativa i davant de les ganes de parlar de Cuba, s'ha empescat un producte híbrid entre la ficció i la no-ficció que pot engrescar més d'un lector (sense anar més lluny, tots els que no xalen gens per un llibre de viatges segons la manera tradicional). *Objectiu Fidel. Cuba nua* se'n presenta com una novel·la, però l'entramat argumental, tot i que enginyós, és prim. En realitat és una falsa novel·la, l'autor la utilitza com a vehicle per parlar-nos de la seva visió de Cuba sense menysprear la informació bàsica sobre l'illa. La veritat, el producte és sorprenent en el bon sentit de la paraula i és probable que hi trobi persones interessades.

VIATGE-FICCIÓ?

La combinació proposada és clara: ves-te'n de viatge, emporta't aquest llibre i si t'interessa te'l llegeixes com una novel·la, si no, com una guia, i si no, com les dues coses. És distret i instructiu i no segueix, per si algú ho pensa, les regles del nou periodisme, no són articles periodístics o especialitzats passats pel sedàs d'una presentació tècnica narrativa. De seguida es veu el que pretén. Per tant, no enganya el lector. Però amb l'avantatge afegit que, per exemple, pot transmetre a través del protagonista la seva opinió sobre els aspectes més diversos que pugui comportar la Cuba d'avui en dia, cosa que permet al lector no fer-hi cas, si no li ve de gust. Hi ha opinió política, social, econòmica, històrica, que ens arriba a través de l'experiència d'un grup de valencians una mica estrofolaris que han contractat un viatge organitzat. A toc de xiulet, no es deixen res per visitar. El lector els acompanya. I sense passar calor. ♦♦

L'APARADOR

ARA

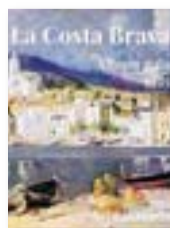
FICCIÓ

Tirant lo Blanch
Drassana

Paula Bonet ha il·lustrat una nova versió del *Tirant lo Blanch*. El guionista valencià Josep Vicent Miralles ha sigut el responsable de la nova versió, que acosta el clàssic de Martorell al lector modern, sovint maltractat per versions mutilades o infantilitzades de l'obra.

NO-FICCIÓ

La Costa Brava
DIVERSOS AUTORS
Sidillà

Sidillà recupera l'edició d'una guia il·lustrada sobre la Costa Brava amb una vintena de textos nous -escrits per autors de primera línia, entre els quals hi ha Toni Sala i Vicenç Pagès Jordà-. És una bona manera de confrontar passat i present, història i contemporaneïtat. Una iniciativa excel·lent.

FICCIÓ

La isla de Arturo
ELSA MORANTE
Lumen

Amb *La isla de Arturo*, Elsa Morante va guanyar el premi Strega 1957. La novel·la explica la història d'un nen, l'Arturo, que creix a l'illa de Pròcida acompanyat del seu pare i un gos, fins que l'home es torna a casar i el nen comença a experimentar sentiments difícils de classificar cap a la madrastra.